

Betreft: Gespreksnotitie over jeugdbescherming, ten behoeve van het rondetafelgesprek in de Tweede Kamer d.d. 3 november 2022

Utrecht, 20-10-2022

Geachte leden van de vaste Kamercommissie Justitie en Veiligheid, leden van de vaste Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft mij uitgenodigd deel te nemen aan blok 3 ‘De Sector’ van het rondetafelgesprek over Jeugdbescherming, Aan mij is gevraagd voorafgaand aan het gesprek een gespreksnotitie toe te sturen. Hierbij voldoe ik aan dit verzoek.

In deze gespreksnotitie zal ik een beeld schetsen van de jeugdbescherming. Ik zal na een inleiding ingaan op de volgende onderwerpen.

- Onderzoek van Significant Public en FNV
- Worsteling tussen grote loyaliteit en te hoge werklast
- Wat is nodig

Inleiding

In de publieke opinie en de media worden jeugdzorgwerkers verantwoordelijk gemaakt voor alles wat mis gaat of lijkt te zijn. Vergeten wordt dat jeugdzorgwerkers al 7 jaar bezig zijn om de hoge werklast onder de aandacht te brengen via brieven, petitie, acties, manifesten en zelfs meerdere landelijke stakingen. Maar tot op heden is er niet adequaat gereageerd op de signalen van de jeugdbeschermers. Ook niet door het ministerie van J&V. Medewerkers zijn jarenlang beschadigd, genegeerd, verweesd en verwaarloosd. Schrijnend is dat de jeugdbeschermer als individu via tuchtrecht verantwoordelijk wordt gehouden voor misstappen. Dit is niet alleen onrechtvaardig, maar leidt ook tot verloop, verzuim en dient de client dus niet.

Hiermee zijn de oorzaken van kwaliteitsverlies, verloop en verzuim geduid. Van jeugdbeschermers kan gezien de veel te hoge werklast niet verwacht worden dat zij de taken kwalitatief en professioneel kan uitvoeren.

Onderzoek van Significant Public en FNV

Dit wordt bevestigd door het onderzoek van Significant Public: ‘de benodigde tijd per gezin voor de jeugdbescherming’ van 1 maart 2022. Dit onderzoek is verricht in opdracht van Jeugdzorg Nederland en de Gecertificeerde Instellingen. De conclusie van het onderzoek is dat een jeugdbeschermer maximaal 8 tot 9 gezinnen kan begeleiden om het werk van jeugdbeschermer goed te kunnen uitvoeren.

Deze uitkomst was voor de FNV een startschot om met jeugdbeschermers (leden en niet-leden van de FNV) in overleg te gaan in hoeverre dit overeenkomt met de praktijk van de jeugdbeschermer. Wij hebben ruim 400 jeugdbeschermers gesproken, waarbij verschillende jeugdbeschermers aangaven namens hun team te spreken. De jeugdbeschermers waren werkzaam in zowel de jeugdbescherming als jeugdreclassering, omdat er toch met enige regelmaat sprake is van gemengde caseloads. Alle GI's waren vertegenwoordigd in deze bijeenkomsten.

FNV heeft onder ruim 400 jeugdbeschermers een peiling gedaan hoeveel gezinnen de jeugdbeschermer nu heeft in relatie tot de omvang van de arbeidsduur in de arbeidsovereenkomst. De uitkomsten zijn als volgt:

- Ruim 70% (70,5%) van de respondenten telt in aantallen kinderen. 29,5% telt in aantallengezinnen.
- Bij een gemiddelde arbeidsduur van 31,7 uur zijn nu gemiddeld 18,6 kinderen per persoon in begeleiding
- Bij een gemiddelde arbeidsduur van 30,4 uur zijn nu gemiddeld 14,4 gezinnen per persoon in begeleiding

Uitschieters zijn 31 kinderen op 1 fte, 25 gezinnen op 1 fte, en 14 gezinnen voor een jeugdbeschermer die 6 maanden in dienst is op een 32 uur-contract: 'Ik heb nu 14 gezinnen, maar ik ben nog aan het opbouwen'.

De conclusie is dat jeugdbeschermers structureel gemiddeld 100% meer werken dan de norm die Significant Public stelt. Dat komt neer op het verrichten van structurele extra werkzaamheden voor 5000 jeugdbeschermers.

Worsteling tussen grote loyaliteit en te hoge werklast

Medewerkers worstelen met het feit dat zij zich zeer bewust zijn van de zorgvraag van kinderen en daar loyaal aan willen zijn en blijven. Ook zijn zij zich zeer bewust van de financiële en politieke context. Dit leidt tot veel begrip voor de positie van werkgevers. Ook merken we op dat jeugdbeschermers de relatie met hun werkgever en leidinggevende hoog willen houden. Dit brengt extra worstelingen met zich mee, want hoe stel en handhaaf je grenzen als je voelt dat je dezelfde worsteling hebt als je werkgever? Jeugdbeschermers geven ook aan dat ze hun collega niet willen belasten: 'Als ik het niet doe, komt het op de schouders van mijn collega's. Dat wil je elkaar niet aandoen'.

Deze zorgzaamheid en contextbewustheid is een niet te onderschatten waarde, maar tegelijkertijd ook een serieus probleem. Jeugdbeschermers zijn in staat, naast hun caseload en de eigen issues, ook te gaan zorgen voor hun collega's, de werkgever, de gemeente en de minister, en laten de neiging zien de verantwoordelijkheid van werkgevers en de politiek over te nemen. Daar waar de daadwerkelijk verantwoordelijken, waaronder u, dit nalaten.

De boodschap van jeugdbeschermers over hun eigen positie, werklast en zorg aan kinderen is ondanks de worsteling nu wel heel helder: 'Er wordt te veel gevraagd, de werklast is (nu aantoonbaar) te hoog en zo doorgaan is niet houdbaar'. We zijn op het punt aangekomen dat we nu *en* wachtlijsten kennen *en* kinderen in zorg niet optimaal tijd en aandacht krijgen *en* jeugdbeschermers ziek worden of vertrekken. Driemaal een verliessituatie.

Jeugdbeschermers willen minimaal toe naar de situatie waarin kinderen in zorg in ieder geval de optimale tijd en aandacht krijgen, via een dusdanige werkbelasting voor jeugdbeschermers dat zij er zelf niet ziek van worden of hierom de sector verlaten. Dit in de verwachting dat zo ook de arbeidsmarkt aantrekkelijker wordt en er nieuwe collega's kunnen worden aangetrokken.

Wat is nodig

Korte termijn

- Ontlasten van het huidige personeel door het per direct instellen van een landelijke caseloadnormering met inachtneming van de uitkomsten van het onderzoek van Significant Public, dat wil zeggen: 1 fte jeugdbeschermer op 8 gezinnen.
- Per direct met een noodmaatregel ingrijpen op de administratieve lasten. Zoals het schrappen van dubbele rapportages, het versimpelen van bepalingen, het door de jeugdbeschermer laten uitzoeken van het woonplaatsbeginsel en de administratieve lasten en bureaucratie rondom de problematiek van 'niet ingekochte zorg' en bereikte 'budgetplafonds' beleggen bij gemeenten, in ieder geval per direct weghalen bij jeugdbeschermers.
- Financiële dekking voor benodigd extra personeel met personele kosten van jaarlijks 400 miljoen euro, geormerkt voor het in dienst nemen van jeugdbeschermers en die gebaseerd is op een caseload van 1 fte op 8 gezinnen.
- Landelijke reële tarieven te hanteren voor de jeugdbescherming, neergelegd in een AMvB Jeugdwet reële tarieven. En zo lang deze AMvB Jeugdwet niet in werking is getreden niet vrijblijvend te handelen conform de kostprijsberekening zoals die in de AMvB reële tarieven WMO wordt gehanteerd.
- Toezegging dat het uitvoeren van de door de rechtbank opgelegde kinderschermingsmaatregel volledig binnen het professionele mandaat valt van de toegewezen Gecertificeerde Instelling (GI) en de toegewezen jeugdbeschermer, zonder inhoudelijke overheidsbemoeienis en/ of (inhoudelijke) sturing vanuit de (lagere) overheid voor door de GI noodzakelijk geachte hulpverlening.
- Afschaffen van individuele verantwoordelijkheid cq. aansprakelijkheid van de individuele jeugdbeschermer voor klachten die voortvloeien uit ketenproblematiek.

Middellange termijn

- Inregelen bij Staatssecretaris voor Jeugd en Preventie dat het aantal kinderschermingsmaatregelen wordt verlaagd door het inzetten van voldoende capaciteit en middelen voor voldoende passende jeugdhulp die toeziet op het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen. Overeen te komen in overleg met professionals. En de mogelijkheid voor de jeugdbeschermer om binnen vier weken na start van de maatregelen voldoende passende jeugdhulp te kunnen inzetten.
- Beleg de verantwoordelijkheid en de financiering voor de jeugdbescherming uitsluitend bij de Rijksoverheid en niet meer bij Gemeenten.

Lange termijn

Voor de lange termijn maatregelen verwijzen wij u naar, met name, hoofdstuk 5 van ons advies [De Jeugdsprong](#). Wij wijken met ons advies af van de richting van het 'Toekomstscenario'. Onderbouwd en gedragen door ouders, kinderen, professionals, onderwijs, kinderopvang, wetenschappers, onderzoekers, jeugdadvocaten en kinderrechtshouders.

Met vriendelijke groet,

Maaïke van der Aar,
Bestuurder FNV Jeugdzorg.